

**Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei
„Privind criteriile aplicabile societății de audit în scopul calificării acesteia drept o societate cu renume internațional”**

(în continuare – proiectul hotărârii)

Conținutul punctelor din proiect prezentat spre consultare publică	Participantul la avizare/consultare publică	Nr. obiecției/ propunerii/ recomandării	Conținutul obiecției/propunerii/ recomandării	Argumentarea
1	2	3	4	5
<i>I.I Obiecții și propuneri de ordin general</i>				
	Ministerul Justiției	1	În clauza de adoptare se va indica doar temeiul juridic concret pentru emiterea actului normativ. Referințele la alte norme ale actelor normative care nu constituie temei juridic de adoptare nu se vor indica în această clauză. Pornind de la faptul că, trimiterea la „art.27 alin.(1) lit.c) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei” poartă un caracter generic, adică se referă la competența generală a Băncii Naționale a Moldovei de a adopta acte normative în domeniul său de competență, recomandăm ca aceasta din urmă să nu fie indicată în clauza de adoptare.	Se acceptă
	Ministerul Economiei	2	Recomandăm revizuirea temeiului legal de emiteră a proiectului hotărârii. Astfel, considerăm că, art.88 din Legea nr.202/2018 privind activitatea băncilor stipulează concret temeiul juridic de emiteră a acestuia.	Comentariu A se vedea pct.1 din sinteză. Conform prevederilor art.144 ¹ alin.(6) și (7) și art.144 ² alin.(5) din Legea nr.202/2017, Banca Națională a Moldovei este împuternicită să stabilească criteriile care trebuie să fie întrunite de o societate de audit în scopul calificării acesteia drept o

				societate de audit cu renume internațional. Astfel, anume aceste articole servesc drept temei legal de aprobare de către Banca Națională a Moldovei a proiectului hotărârii. Mai mult ca atât, art.88 din Legea nr.202/2017 este parte a prevederilor art.144¹ alin.(6) din Legea nr.202/2017.
	Asociația Bancilor din Moldova (în continuare - ABM)	3	Menționăm că atât prevederile Legii nr.271/2017, cât și cele din Registrul societăților de audit și al auditorilor nu conțin informațiile care se solicită în proiectul hotărârii. Totodată, este greu de înțeles în ce mod instanța de judecată va avea posibilitate să selecteze și să verifice întrunirea tuturor criteriilor menționate în proiectul hotărârii în cazul societăților de audit care sunt înregistrate în alt stat, precum și care dețin licența pentru desfășurarea activității de audit. Astfel, selectarea societății de audit și auditorilor care să corespundă criteriilor expuse în proiectul hotărârii va fi imposibilă de a fi verificată de instanța de judecată.	Comentariu Potrivit art.144¹ alin.(7) din Legea nr.202/2017, Banca Națională a Moldovei este investită doar cu dreptul de a stabili criteriile care trebuie să fie întrunite de o societate de audit pentru calificarea acesteia drept o societate de audit cu renume internațional în scopul misiunilor expuse la art.144¹ și 144² din Legea nr.202/2017.
	ABM	4	Stabilirea de către Banca Națională a Moldovei a criteriilor expuse în proiectul hotărârii față de societățile de audit și auditori ar putea afecta imparțialitatea/obiectivitatea acestora la îndeplinirea atribuțiilor lor functionale, având în vedere faptul că potrivit art.11 alin.(2) din Legea nr.271/2018, certificatul de	Comentariu A se vedea pct.3 din sinteză. Pentru conferirea calificării profesionale de auditor, pe lângă Consiliului de supraveghere publică a auditului se instituie Comisia de certificare a auditorilor. Regulamentul cu privire la certificarea auditorilor și componența

			calificare al auditorului se eliberează de către Consiliu, însă, Banca Națională a Moldovei este membră a acestui Consiliu. Respectiv, în situația în care auditorul are de efectuat un raport de audit dintr-o cauză intentată împotriva Băncii Naționale a Moldovei despre repararea de către aceasta a prejudiciului cauzat foștilor acționari ai unei bănci, ar exista riscuri de părtinire/obiectivitate a auditorului în raport cu Banca Națională a Moldovei, care are mecanisme directe de sancționare a auditorului, în cazul emiterii unui raport în defavoarea Băncii Naționale a Moldovei. Din aceste considerente, mecanismul de stabilire a cuantumului prejudiciului în aceste situații urma a fi cel de stabilire în baza unui raport de expertiză judiciară, adică de către o instituție independentă față de toate părțile, și nu a unei companii de audit, a căror criterii de eligibilitate sunt stabilite de Banca Națională a Moldovei, care este membră a Consiliului care eliberează auditorilor certificate de calificare.	nominală a Comisiei de certificare a auditorilor se aprobă de către Consiliu. Potrivit art.5 alin.(1) și (2) și art.37 alin.(4) din Legea nr.271/2017, Consiliul organizează examenul, iar Comisia de certificare a auditorilor examinează auditorul. Astfel, procesul de cerificare este bazat pe considerațiunile și deciziile Comisiei de cerificare respective.
	ABM	5	Menționăm că misiunea societății de audit în cazul art.144¹ alin.(6) din Legea nr.202/2017 constă în determinarea valorii unor acțiuni (valori mobiliare) pe care foștii	Comentariu A se vedea pct.3 din sinteză. Proiectul hotărârii este elaborat pentru executarea prevederilor Legii nr.202/2017, pentru ca instanța de

			acționari ai băncii le-au deținut în capitalul social, stabilind în final mărimea prejudiciului. O situație similară este reglementată la lit. b) și c) alin.(12) art.52¹ din Legea nr.202/2017 care prevede însă că prețul acțiunilor sunt stabilite de către o companie de evaluare independentă/o bancă/o societate de audit/ o companie de evaluare. Respectiv, având în vedere că problema pusă în discuție este una similară celei expuse mai sus cerințele stabilite în proiectul hotărârii par a fi nejustificative și discriminatorii.	judecată să aibă la dispoziție criterii certe pentru calificarea societății de audit ca fiind cu renume internațional, în contextul în care aceasta urmează a realiza evaluarea în lumina aspectelor prevăzute în art. 144¹ și art. 144², inclusiv pentru evitarea unor situații când foștii acționari ar putea beneficia, fără justă cauză, de pe urma banilor publici.
<i>I.II Obiecții și propuneri la punctele din proiect</i>				
Denumirea proiectului hotărârii: Privind criteriile aplicabile societății de audit în vederea punerii în aplicare a prevederilor art.144¹ și art.144² din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor	Ministerul Justiției	6	Propunem substituirea textului „vederea punerii în aplicare a prevederilor art.144¹ și art.144² din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor” cu cuvintele „scopul calificării acesteia drept o societate cu renume internațional”.	Se acceptă
La pct.1 subpct.1) din proiect: 1) este înregistrată de o autoritate competentă în domeniul auditului în Republica Moldova sau într-un alt stat și deține licența corespunzătoare pentru desfășurarea	Ministerul Finanțelor Ministerul Economiei	7	Propunem ca sintagma „<i>de o autoritate competentă în domeniul auditului în Republica Moldova</i>” de substitui cu sintagma „<i>în Republica Moldova conform prevederilor Legii nr.271/2017 privind auditul situațiilor financiare</i>”.	Se acceptă

activității de audit, în cazul în care aceasta este obligatorie potrivit legislației jurisdicției respective;				
La pct.1 subpct.2) din proiect: 2) societatea de audit este parte (cu statut de filială, societate-membră, partener sau în cadrul unui contract de franciză) din rețeaua societăților de audit care figurează în clasamentele internaționale de domeniu realizate la nivel mondial de către Comitetul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate (IASB - International Accounting Standard Board), potrivit următoarelor criterii: (i) mărimea cifrei de afaceri/profiturilor încasate la nivel mondial; (ii) mărimea rețelei; (iii) numărul clienților auditați la nivel internațional;	Ministerul Justiției	8	Considerăm oportună revizuirea subpunctului în concordanță cu art.52 alin.(3) din Legea nr.100/2017 privind actele normative.	Se acceptă
La pct.1 subpct.3) din proiect: 3) dispune pe parcursul ultimilor 5 ani de experiență de audit al entităților de interes public, dintre care minimum 3 ani	IP „Consiliul de Supraveghere Publică a Auditului”	9	Propunem substituirea cuvintelor „<i>dispune pe parcursul ultimilor 5 ani de experiență de audit al entităților de interes public</i>” cu cuvintele „<i>a efectuat cel puțin o misiune de audit anual al situațiilor financiare individuale sau</i>	Se acceptă

în domeniul evaluării valorilor mobiliare, inclusiv al evaluării de acțiuni și alte instrumente financiare ale entităților de interes public și minimum 2 ani în domeniul evaluării de acțiuni și alte instrumente financiare ale băncii;			<i>consolidate în ultimii 5 ani la entitățile de interes public”.</i>	
La pct.1 subpct.4) din proiect: 4) nu a fost în conflict de interes cu banca, cu acționarii și foștii acționari ai băncii, cu membrii organelor de conducere și cu persoanele cu funcții - cheie pe parcursul ultimilor 3 ani;	IP „Consiliul de Supraveghere Publică a Auditului”	10	Propunem substituirea cuvintelor „nu a fost în conflict de interes cu banca” cu cuvintele „societatea de audit, acționarii/asociații și foștii acționari/asociați, angajații și foștii angajați, precum și organele de conducere ale societății de audit nu au avut interese personale materiale și nemateriale cu banca”.	Se acceptă de principiu Terminologia, noțiunile utilizate în proiectul hotărârii sunt conforme cadrului normativ de domeniu, exemplificat, Legea nr.133/2016 privind declarația averii și a intereselor personale. Subpunctele 4) și 5) vor avea următorul cuprins: „4) societatea de audit, auditorii, asociații/acționarii și/sau membrii organului de conducere al societății de audit nu se află/nu s-au aflat pe parcursul ultimilor 3 ani în conflict de interese cu banca, cu acționarii și/sau foștii acționari ai băncii și/sau cu membrii organului de conducere al băncii; 5) persoanele care au deținut în ultimii 3 ani calitatea de auditor, asociat/acționar și/sau membru al organului de conducere al societății de audit nu se află/nu s-au aflat pe parcursul acestor ani în conflict de interese cu banca, cu acționarii și/sau foștii acționari ai băncii și/sau cu

				membrii organului de conducere al băncii;”.
	ABM	11	Informația nu este publică și nu poate fi verificată la momentul desemnării societății de audit de către instanța de judecată, precum și nu se justifică impunerea lipsei conflictului de interese dintre societatea de audit și bancă, membrii organelor de conducere și persoanele cu funcții-cheie ale băncii. Drept argument, din momentul anulării acțiunilor deținute de către foștii acționari ai băncii, aceștia nu mai au legătură cu banca și nici cu organele de conducere ale băncii și nici cu persoanele cu funcții-cheie ale băncii în cauză, sau părțile litigiului în care se stabilește mărimea prejudiciului sunt Banca Națională a Moldovei și foștii acționari. Totodată, pornind de la noțiunea de conflict de interese, prevăzută de Standardele Naționale de Audit Intern, aprobate prin Ordinul Ministerului Finantelor nr. 153/2018, poate exista conflict dintre exercitarea atribuțiilor funcției deținute și interesele personale ale auditorului intern, în calitate sa de persoană privată, care ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obiectivă și imparțială a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin conform legislației, or în	Comentariu A se vedea pct.3 din sinteză. Pentru ca rezultatele evaluării să fie calificate ca adecvate, efective și imparțiale este important ca în cadrul procesului de evaluare să fie evitate conflictele de interese. Astfel, nu poate fi reținut argumentul conform căruia din momentul anulării acțiunilor deținute de către foștii acționari aceștia nu mai au legătură cu banca și cu organul de conducere al băncii, deoarece conflictul de interese nu implică doar relații formalizate și actuale. Conflictul de interese ar putea afecta capacitatea auditorului de a-și îndeplini, în mod obiectiv, sarcinile și responsabilitățile sale, independența auditului în cadrul prestării serviciilor fiind unul din principiile - cheie ale activității societății de audit.

			cazul din spetă care ar putea fi conflictul de interese ale unei societăți de audit cu foști actionari ai unei bănci.	
	BC „Moldova-Agroindbank” SA	12	Nu au obiecții/proponeri/ recomandări	
	Consiliul Concurenței	13		
	ICS Pricewaterhouse Coopers Audit SRL	14	Nu au prezentat aviz	
	ICS „Baker Tilly Klitou and Partners" SRL	14		
	KPMG Moldova SRL	15		
	ÎCS „Ernst & Young" SRL	16		
	BDO Audit&Consulting	17		
	Deloitte Touche Tohmatsu	18		
	Grant Thornton International	19		
	Moore Stephens KSO SRL	20		